

HINDAMISSTANDARD

Kutsestandardi nimetus: Mootorsõidukidiagnostik, tase 5

Sisukord:

1. Üldine informatsioon
2. Hindamise korraldus
3. Hindamismeetodid ja nende kirjeldus
4. Vorm 1 Hindamisvorm hindamiskomisjoni liikmele
5. Vorm 2 Hindamise koond
6. Hindamisjuhend hindajale

1. Üldine informatsioon

1.1 Hindamisstandardi alusel hinnatakse Mootorsõidukidiagnostik, tase 5 kutsealast kompetentsust kutse taotlejatel, kes ei ole omandanud vastavat kutseharidust. Hindamise eelduseks on, et kutse taotleja on töötanud viimase kolme aasta jooksul vähemalt kaks aastat erialasel tööl mootorsõidukite hooldamise ja remondiga tegelevas ettevõttes ning omandanud töökohal õppides ja tööülesandeid täites kutsestandardi nõuetele vastavad kompetentsid.

1.2 Hinnatavad kompetentsid:

- B.2 Mootorsõidukidiagnostik, tase 5
- B.3.1 Mootorsõiduki ülddiagnostika, hooldus ja remont
- B.3.2 Mootori diagnostika ja remont
- B.3.3 Kere, sisustuse ja pealisehituse ülddiagnostika, hooldus ja remont
- B.3.4 Jõuülekande ülddiagnostika, hooldus ja remont
- B.3.5 Siinivõrkude diagnostika ja remont
- B.3.6 Elektriseadiste ja mugavussüsteemide (kuni toitepingega 60V) ülddiagnostika, hooldus ja remont
- B.3.7 Juhtimiseadmete ja veermiku ülddiagnostika, hooldus ja remont
- B.3.8 Juhiabisüsteemide diagnostika, hooldus ja remont
- B.3.9 Kliimaseadmete hooldus, diagnostika, remont ja külmaine käitlemine
- B.3.10 Turvaseadiste diagnostika ja remont
- B.3.11 Mootorsõidukite tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide diagnostika ja remont
- B.3.12 Mootorsõidukite kõrgepinge jõuseadmete diagnostika ja remont
- B.3.13 Mootorsõidukite gaasiseadmete diagnostika ja remont

Kompetents on kutse taotleja tööalases tegevuses väljenduv teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis on eelduseks tööosade ja tööülesannete edukaks täitmiseks.

1.3 Kutse taotleja esitab kutse andja korras nõutavad dokumendid määratud tähtajaks. Kutse andja registreerib kõik esitatud dokumendid vastavas registris. Registrisse kantakse märkused dokumentides esinenud mittevastavuste kohta ning sellest teavitatakse kutse taotlejat. Kutse taotlejal on õigus dokumente täiendada selleks antud tähtaja jooksul (üldjuhul 5 tööpäeva).

- 1.4 Kutse andjal on õigus nõuda täiendavaid dokumente, mis tõendaksid kutse taotleja haridust, töökogemusi, tööülesannete sisu, täienduskoolitusi vm asjakohaseid tõendusdokumente. Täiendavate dokumentide esitamise vajadus kirjeldatakse registris ning nende esitamiseks antakse kutse taotlejale uus tähtaeg (üldjuhul 5 tööpäeva).
- 1.5 Hindamist teostab kutsekomisjoni poolt moodustatud erinevatest osapooltest koosnev hindamiskomisjon. Hindamiskomisjonis on esindatud töömaailma (tööandjate, töövõtjate) ja koolitajate esindajad. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Komisjoni tööd juhib kutsekomisjoni poolt kinnitatud hindamiskomisjoni esimees.
- 1.6 Hindamine viiakse läbi vähemalt kord aastas. Hindamise läbiviimise koht ja aja määrab kutse andja. Hindamine toimub üldjuhul tunnustatud eksamikeskuses, erandjuhul - põhjendatud taotluse alusel - tööandja juures.
- 1.7 Hindamine viiakse läbi eesti keeles, kutse taotleja avalduse alusel vene keeles, inglise keeles.
- 1.8 VÕTA ehk varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise alusel kutse taotlemiseks peab kutse taotleja olema töötanud viimased kolm aastat mootorsõidukite hooldamise ja remonditööde teenuseid osutavas ettevõttes või ettevõtjana erialasel tööil ning läbinud viimase viie aasta jooksul kutsestandardi kompetentse käsitlevaid täienduskoolitusi vähemalt 160 tunni ulatuses.

VÕTA rakendamisel vaadeldakse/analüüsitakse iga taotlust individuaalselt, vajadusel viiakse läbi lisahindamine.

2. Hindamise korraldus

2.1 Hindamine toimub kolmes etapis:

I etapp - hinnatakse kutse taotleja poolt esitatud dokumentide vastavust kutse andja poolt ettenähtud nõuetele. Vajadusel hindamiskomisjon nõustab kutse taotlejat ning teeb ettepanekud dokumentide täiendamiseks või lisamiseks. Kutse taotlejal on võimalik esitada täiendavaid dokumente. Esimene etapp lõpeb kutsealase kompetentsuse hindamise teise etapi lubamisega.

II etapp - kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamine teooria testi soorituse ja dokumentide alusel. Hindamise teine etapp toimub ühe kuu jooksul arvates I etapis nõutud dokumentide esitamise viimasele tähtpäevale järgnevast päevast. Hindamise teine etapp lõpeb teooria testi sooritamise, taotleja kompetentsuse hindamisega intervjuu käigus ja kolmandasse etappi kutsumisega. Hindamiskomisjoni üksmeelsel otsusel võib anda kutse ka teise etapi läbimise põhjal. Hindamise kolmandasse etappi kutsumisest teavitatakse kutse taotlejat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast teise etapi toimumist.

III etapp – taotleja kompetentside hindamine praktiliste tööülesannete sooritamise teel. III etapi läbiviimine võib toimuda mitmes jaos, erinevatel aegadel ning erinevates sama piirkonna eksamikeskustes, kuid vähemalt kahe nädala jooksul.

Kompetentside hindamine toimub vastavalt kutse taotleja poolt valitud spetsialiseerumisele või osakutsele.

Kutse taotleja peab ilmuma kompetentside hindamisele selleks määratud kohta ning ettenähtud ajal ning esitama hindamiskomisjonile tõendamiseks ja isikusamasuse tuvastamiseks (isikut tõendav dokument, ID kaart, pass).

Kutse taotlejal peavad olema kaasas praktiliste tööülesannete sooritamiseks vajalikud ja töödeks sobivad tööriistad, -jalatsid ning esmased individuaalsed isikukaitsevahendid.

Praktiliste tööülesannete sooritamise kohas on kutse taotlejale tagatud ümberriietumise võimalus.

2.1.1 Taotlejad kes on töötanud automaalarialal viimased kaks aastat ettevõttes, mis kuulub erialaliitu, võivad hindamiskomisjoni otsusega sooritada kutse saamiseks ainult teoreetiliste teadmiste testi.

- 2.2 Hindamise läbiviimise ajal on keelatud kõrvaliste isikute juuresviibimine, samuti kõrvalise abi kasutamine hindamisülesannete täitmisel (telefon, internet, paberkandjal abimaterjal jne), kui hindamiskomisjoni esimees ei ole otsustanud teisiti.
- 2.3 Hindamiskomisjon tagab hindamise käigus teatavaks saanud, kuid avaldamisele mittekuuluva teabe kaitstuse.
- 2.4 Otsus kutse omistamise või mitteomistamise kohta tehakse kutse taotlejale teatavaks kirjalikult 10 tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmisele järgnevast päevast.
- 2.5 Kutse taotlejal on õigus esitada vaie hindamiskomisjoni otsuse või tegevuse kohta kutsekomisjonile 14 kalendripäeva jooksul arvates hindamise otsuse kättesaamisele järgnevast päevast. Kutsekomisjon menetleb vaiet vastavalt kutse andja juures kehtivale kutse andmise korrale.

3. Hindamismeetodite ja hindekriteeriumite kirjeldus

- 3.1 Vestlusega (intervjuu) määratakse töökogemus kirjeldatud baastasemel, kas eeldatav kompetentsus on saavutatud või mitte. Kutse taotleja kirjeldab tööülesandeid (sh töömeetodite, töövahendite, materjalide kasutamist ning rakendamist), tööprotsesse (sh enda töö planeerimine, eri tööetappide mõistmine; iseseisev üleminek ühelt tööetapilt teisele, töö lõpule viimine; töö kvaliteedi hindamine), tööohutust (sh tööst tulenevate riskide mõistmine; tööst tulenevate ohutusnõuete ja juhendite täitmine) ja tööga seotud teadmisi (sh tööks vajalike teadmiste tundmine; teadmiste rakendamine uutes töösituatsioonides) kutset läbivate kompetentside osas.

Hindajad analüüsivad taotleja poolt elektroonselt või paberkandjal esitatud portfooliot, mis annab ülevaate taotleja tegevusest erialal.

Hindamiskomisjoni liikmed töötavad portfoolio läbi ja analüüsivad selle sisu enne vestlust. Hindaja võib portfoolio analüüsiks kasutada vormi 1.

Portfoolio sisu:

- 1) analüüs töötamisest mootorsõidukidiagnostiku erialal;
- 2) täienduskoolituste tunnistuste koopiad; analüüs koolituste käigus arendatud kompetentsidest;
- 3) kolme juhtumi kirjeldus. Nendest üks viimane (mitte hilisem kui 3 kuud) juhtum ja kaks vabalt valitud (mitte hilisemad kui 1 aastat), millest ühega on ise rahul ja teine, millega ta rahule ei jäänud.

Vestlus

Hindajad vestlevad taotlejaga portfoolios esitatud materjalide põhjal. Vajadusel antakse taotlejale lisaks lahendada ülesanne (situatsiooni lahendamine).

Vestluse viib läbi hindamiskomisjoni esimees või hindamiskomisjoni liige, kõikidel hindamiskomisjoni liikmetel on õigus esitada taotlejale küsimusi.

Vestlus kestab kuni 60 minutit.

Hindamise keeleks on üldjuhul eesti keel.

Hindamine

Kutse taotleja tõendab oma kompetentse koostatud portfoolio ja vestluse/intervjuu teel, lähtudes kutsestandardi nõuetest. Hindamiskomisjon hindab taotleja kompetentside vastavust taotletava kutse taseme hindamiskriteeriumidele. Kui kasvõi üks kompetentsidest puudub või antud kutse tasemele ei vasta, pole vastava taseme kutset võimalik anda. Hindamismeetodid:

- portfoolio: taotleja tõendab hinnatavaid kompetentse koostatud portfoolios;
- vestlus/intervjuu: taotleja tõendab kompetentse, vastates suuliselt hindajate küsimustele vahetult või hindajate poolt etteantud ettevalmistusaja järel; intervjuu võib olla seotud või tuleneda näiteks ka varasematest õpingutest või töökogemusest;
- tööanalüüs: taotleja lahendab hindamise II etapis kohapeal antud töösituatsiooni.

Iga taotleja kohta täidetakse koondhinnangu leht (vorm 2). Koondhinnang moodustub hindamiskomisjoni liikmete enamushinnangu alusel.

Koostatakse hindamise protokoll. Protokoll koostamise aluseks on hindamis- ja koondhinnangu lehed. Protokollile kirjutavad alla kõik hindamiskomisjoni liikmed.

Hindamiskomisjoni protokoll on aluseks kutsekomisjonile lõpliku otsuse langetamisel taotlejale kutse andmise/mitteandmise kohta.

Hindamislehti ja koondhinnangu ei tutvustata taotlejale ega teistele isikutele.

3.2 Teoreetiliste teadmiste testis on 100 valikvastustega küsimust. Teste ei avalikustata väljaspool hindamisülesande sooritamist. Kutse taotleja vastab testi küsimustele elektroonilises keskkonnas või paberkandjal. Kirjalik test on jagatud viide alarühma. Eksami edukaks läbimiseks on vajalik vastata õigesti vähemalt 60% küsimustest. Küsimustel on valikvastused, millest ainult üks on õige.

Testi täitmise aeg on 1,5 tundi.

Hindekriteerium: teoreetiliste teadmiste lävend on: 60%

Lävendi mittesaavutamisel ei lubata kutse taotlejat praktilise töö sooritamisele ning kutse taotlemine loetakse ebaõnnestunuks.

3.2 Praktilises osas teostab taotleja töid vastavalt hindamisülesandele. Töö sooritamisel esitleb kutse taotleja kutsestandardis nõutud kompetentse, sooritades professionaalsel tasemel tööalaseid toiminguid, andes asjakohaseid selgitusi ja lahendades hindamisülesandes püstitatud probleeme, rakendades õigesti ja keskkonnasäästlikult tehnoloogiaid ning järgides kõiki vajalikke ohutusnõudeid (tööohutus, töötervishoid, tuleohutus, keskkonnaohutus).

Vahetult enne töö alustamist toimub kutse taotleja juhendamine töökohal töökorralduse ja tööohutusnõuete osas.

Tegevusnäitajad ehk hindamiskriteeriumid tulenevad kutsestandardist ja kirjeldavad tööalast käitumist lävendi tasemel.

Praktiline töö võib sisaldada kõigi kompetentside tegevusnäitajaid või valikut hindamiskomisjoni poolt määratud, tõendamist vajavate kompetentside tegevusnäitajatest.

Praktilise töö sooritamise aeg on 1,5 tundi.

Hindekriteerium:

Praktilise töö sooritus loetakse positiivseks, kui taotleja on täitnud kõik hindamisstandardis kirjeldatud hindamiskriteeriumid. Iga kompetentsi hinnatakse eraldi, kusjuures läbivaid kompetentse hinnatakse kokkuvõtvalt. Ühe kompetentsi tõendamine lävendi tasemel annab ühe punkti.

Osakutsete ja spetsialiseerumisega seotud hindamine sõltub mootorsõiduki kategooriast, kasutusotstarbest.

Mootorsõidukidiagnostiku kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2 - B.3.11 tõendamine. Mootorsõidukite kliimaseadmete käitleja osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside 3.9 tõendamine.

Kutse omistamiseks vajalik praktiliste tööde lävend on 9 punkti.

Hindamine lõpeb kutse taotlejale tagasiside andmisega, milles tuuakse välja kutse taotleja tugevused ja arenguvajadus, lähtuvalt eeldatavatest ja hindamisprotsessis esitletud tegelikest kompetentsidest.

Iga kutse taotleja kohta täidetakse hindamiskomisjoni liikme poolt hindamisvorm (Vorm 1) tema poolt hinnatud kompetentside osas. Hindamiskomisjoni liikmete otsused hinnatud kompetentside kohta kantakse koondhinnangu vormi (Vorm 2). Teoreetiliste teadmiste testi tulemus ja praktiliste tööde sooritamise koondhinnang kantakse kutsekomisjoni protokollile (Lisa 3). Protokollile alusel tehakse kutsekomisjonile ettepanek kutse taotlejatele kutse andmise või mitteandmise kohta. Protokollile kirjutavad alla kõik hindamiskomisjoni liikmed.

4. Vorm 1

Hindamisvorm hindamiskomisjoni liikmele

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.1 Mootorsõiduki ülddiagnostika, hooldus ja remont				
Tagasiside B.3.1 kompetentsi arendamiseks				
Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.2 Mootori diagnostika ja remont				
Tagasiside B.3.2 kompetentsi arendamiseks				

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.3 Kere, sisustuse ja pealisehituse ülddiagnostika, hooldus ja remont				
Tagasiside B.3.3 kompetentside arendamiseks				
Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.4 Jõuülekanne ülddiagnostika, hooldus ja remont				
TagasisideB.3.4 kompetentside arendamiseks				

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.5 Siinivõrkude diagnostika ja remont				
Tagasiside B.3.5 kompetentside arendamiseks				
Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.6 Elektriseadiste ja mugavussüsteemide (kuni toitepingega 60V) ülddiagnostika, hooldus ja remont				
Tagasiside B.3.6 kompetentside arendamiseks				

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.7 Juhtimisseadmete ja veermiku ülddiagnostika, hooldus ja remont				
Tagasiside B.3.7 kompetentside arendamiseks				
Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.8 Juhiabisüsteemide diagnostika, hooldus ja remont				
Tagasiside B.3.8 kompetentside arendamiseks				

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.9 Kliimaseadmete hooldus, diagnostika ja remont ja külmaine käitlemine				
Tagasiside B.3.9 kompetentside arendamiseks				
Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.10 Turvaseadiste diagnostika ja remont				
Tagasiside B.3.10 kompetentside arendamiseks				

Kompetents Mootorsõidukidiagnostik, tase 5	Hindamis- meetod V – VÕTA T – test P – praktiline I – intervjuu	Hindaja otsus kompetentsi lävendi tasemel tõendamise/puudumise kohta		
		Tõendatud (+)	Puudub (-)	Selgitus hinnangu kohta (kompetentsi mittesaavutamist tõendavad asjaolud)
B.3.11 Mootorsõidukite tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide diagnostika ja remont				
Tagasiside B.3.11 kompetentside arendamiseks				

5. Vorm 2

Praktiliste tööde hindamise koond (Koondhinnang)

Kutsestandard Mootorsõidukidiagnostik, tase 5

Taotleja ees- ja perenimi:

Kompetents	Praktiline töö			
	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	KOKKU
B.3.1 Mootorsõiduki ülddiagnostika, hooldus ja remont				
B.3.2 Mootori diagnostika ja remont				
B.3.3 Kere, sisustuse ja pealisehituse ülddiagnostika, hooldus ja remont				
B.3.4 Jõuülekanne ülddiagnostika, hooldus ja remont				
B.3.5 Siinivõrkude diagnostika ja remont				
B.3.6 Elektriseadiste ja mugavussüsteemide (kuni toitepingega 60V) ülddiagnostika, hooldus ja remont				
B.3.7 Juhtimisseadmete ja veermiku ülddiagnostika, hooldus ja remont				
B.3.8 Juhiabisüsteemide diagnostika, hooldus ja remont				
B.3.9 Kliimaseadmete hooldus, diagnostika, remont ja külmaine käitlemine				
B.3.10 Turvaseadiste diagnostika ja remont				
B.3.11 Mootorsõidukite tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide diagnostika ja remont				
*B.2 Mootorsõidukidiagnostik, tase 5 üldoskused	☐ tõendatud ☐ tõendamata	☐ tõendatud ☐ tõendamata	☐ tõendatud ☐ tõendamata	☐ 1 ☐ 0
KOKKU				

*Kutset läbivaid kompetentse hindavad kõik hindajad oma hindamisülesande piires. Kompetents tervikuna on tõendatud, kui kõik hindajad on tõendamist kinnitanud.

Hindamiskomisjoni otsus: Kutse taotleja On/Ei ole tõendanud kutse Mootorsõidukidiagnostik, tase 5 kõiki kompetentse lävendi tasemel.

Kuupäev, hindamise läbiviimise koht

Hindamiskomisjoni liikmete nimed ja allkirjad

6. Hindamisjuhend hindajale

Enne hindamist:

- Tutvuge Mootorsõidukidiagnostik, tase 5 kutsestandardiga
- Kompetentsipõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- Kutse andmise korraga,
- Hindamise üldise informatsiooniga,
- Hindamiskriteeriumidega,
- Hindamismeetoditega,
- Hindamisülesannetega,
- Hindamise korraldusega,
- Hindamisel kasutatavate vormidega.

Hindamise ajal:

- Jälgige iga taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- Täitke iga taotleja kohta personaalne hindamisvorm,
- Esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- Hinnake iga hindamiskriteeriumi järgi,
- Vormistage hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

Hindamise järel:

- Andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- Vormistage hindamistulemus,
- Edastage oma ettepanek kutse andmise kohta kutsekomisjonile.